

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 23/16345-3
Saksbehandler Ann Sherin Skollevoid

Utvalg	Møtedato
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	10.09.2024
Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet	18.09.2024
Fylkeseldrerådet	12.09.2024
Fylkesutvalget	08.10.2024

Agder fylkeskommune sitt høringssvar på NOU 2024: 15 - En bedre regulert drosjenæring

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Agder fylkeskommune er positive til de foreslåtte endringene i delutredning II fra drosjeutvalget, da det gir løyvemyndigheten flere virkemidler til å sikre et tilfredsstillende drosjetilbud, særlig i distriktene. Særlig positivt er dette med muligheten til å stille kvalitetskrav til at drosjen skal ha utstyr for transport av små barn eller personer med funksjonsnedsettelser.
2. Agder fylkeskommune støtter innføring av internkontroll for drosjesentralene og at fylkeskommunene få ansvaret for tilsyn med internkontroll.
3. Agder fylkeskommune er positive til kontrollutrustning med fast tilknytning til kjøretøyet og at bestilte turer automatisk skal registreres i kontrollutrustningen. Vi legger til grunn at kravet om automatisk registrering for forhåndsbestilte turer også inkluderer turer som faller inn under kontraktmarkedet.
4. Agder fylkeskommune er positive til endringene knyttet til eneretter og innføring av støtteordning for drosjevirkksomhet. Dette kan være gode virkemidler for å bedre drosjetilbudet i distriktene, så lenge som det også blir økte rammeoverføringer til fylkeskommunen.
5. Saksfremlegget ellers inngår i Agder fylkeskommune sitt høringssvar.

Vedlegg

Høring - NOU 202415 - En bedre regulert drosjenæring - delutredning II fra Drosjeutvalget
OE-Rapport - Kartlegging av arbeidsforhold i drosjenæringen (L)(2287240)
NOU 2024-15 En bedre regulert drosjenæring. Delutredning 2 fra Drosjeutvalget

Sammendrag

Drosjeutvalget ble oppnevnt 11. mai 2022 for å foreta en helhetlig gjennomgang av drosjereguleringen, og utarbeide forslag til ny regulering av næringen. Utvalgets mandat ble justert ved Samferdselsdepartementets brev av 11. desember 2022 og 26. april 2023.

Første delutredning ble lagt frem 30. juni 2023 med tittelen NOU 2023:22 «På vei mot en bedre regulert drosjenæring». Første delutredning omhandlet plikten til å være tilknyttet en drosjesentral med mere.

Andre delutredning heter «En bedre regulert drosjenæring» og gjelder tiltak for å sikre et tilfredsstillende drosjetilbud i hele landet, krav til taksameter- og kontrollutrustning, innholdet i sentraltilknytningsplikten, arbeidsforhold og kontroll og tilsyn med næringen. Det er den andre delutredningen som nå er på høring og som danner grunnlag for den politiske saken.

Saksopplysninger

Det overordnede målet for transportpolitikken er et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i hele landet i 2050¹. Drosjenæringen spiller en rolle i dette ved å bidra til et fleksibelt transporttilbud, samt å være leverandører av viktige offentlige tjenester, slik som skoleskyss, TT-transport og pasientreiser.

I delutredning I foreslo utvalget tiltak som adresserer flere av de sentrale utfordringene i drosjemarkedet. Det viktigste enkelttiltaket i lovvedtaket som trådte i kraft 1. september 2024, er sentraltilknytningsplikten, kombinert med oppgaver og plikter som legges på sentralen.

I denne utredningen foreslår utvalget flere konkrete plikter for sentralen og krav til kontrollutrustning i drosjer. Hensikten er å bidra til ryddige arbeidsforhold, bedre vern for forbrukere, legge til rette for hvit økonomi i næringen samt å øke sikkerheten for passasjerer og sjåførere. I tillegg foreslår utvalget virkemidler for å sikre et tilfredsstillende drosjetilbud i hele landet, med særlig vekt på å sikre tilbudet i distriktene. Endelig vurderer utvalget løsninger for å motvirke de spesifikke problemene i byene knyttet til at et for stort antall drosjer til tider utgjør en stor belastning i enkelte områder.

Denne saken er Agder fylkeskommune sitt høringssvar. Høringsfrist er satt til 4. oktober 2024. Agder fylkeskommune har bedt om utsatt høringsfrist til 9. oktober for å behandle innspill i fylkesutvalgets møte den 8. oktober. Dersom fylkeskommunen ikke får utsatt frist, vil høringsinnspill bli sendt inn etter behandling i hovedutvalg for samferdsel og mobilitet. Eventuelle tillegg eller endringer til hovedutvalgs vedtak vil bli ettersendt.

Sentraltilhørighet

Ryddige arbeidsforhold i drosjenæringen er et viktig hensyn som bør ligge til grunn for en helhetlig regulering av drosjemarkedet. En rapport fra Oslo Economics (2023) viser at arbeidsvilkårene i drosjenæringen var utfordrende tidligere, og er fortsatt vanskelige etter omreguleringen. I sin første delutredning foreslo utvalget en sentraltilknytningsplikt. I denne utredningen følger utvalget opp dette og foreslår flere konkrete plikter for sentralen og krav til kontrollutrustning i drosjer. Løyvehaver kan ikke være tilknyttet mer enn én sentral, jf. yrkestransportloven § 9. Sentralen blir pålagt å sørge for at en tilstrekkelig del

¹ Meld. St. 14 (2023-2024) *Nasjonal transportplan 2025-2036*
Dokumentnr.: 23/16345-3

av drosjene som er tilknyttet sentralen er utstyrt for å transportere personer med funksjonsnedsettelse. Dersom sentralen ikke oppfyller dette, kan løyvmyndigheten pålegge retting.

Kontrollutrustning og internkontroll

Utvalget foreslår å innføre et internkontrollsystem for sentralene som skal bidra til ryddigere arbeidsforhold og arbeidsmiljø i drosjenæringen. Utvalget anbefaler å kreve at alle drosjer har kontrollutrustning som tilfredsstillende de samme kravene, da det vil sikre like konkurransevilkår og ryddige forhold i næringen. Det innebærer at drosjene kun kan benytte godkjente kontrollutrustninger og foreslår at Justervesenet skal godkjenne og kontrollere disse. Utvalget mener det er viktig å legge opp til funksjonskrav som skal være så teknologinøytrale som mulig, og at krav til de nye løsningene skal være minst mulig byrdefulle for næringsaktørene. Det skal være vanskelig å manipulere data som produseres og lagres i løsningen. Løsningene skal ikke hindre oppfyllelsen av lovpålagte krav om blant annet universell utforming og ikke-diskriminering, personvern og at informasjon om drosjevirkosomhet skal lagres tilstrekkelig lenge for kontrollformål (skatt og loggføring). Per i dag er det kun taksameter som kan oppfylle alle funksjonene.

Ansvar og virkemidler til å ivareta et tilfredsstillende drosjetilbud i hele landet

En ny bestemmelse i ny § 9 b i yrkestransportloven vil tydeliggjøre fylkeskommunens ansvar for å vurdere drosjetilbudet i enkeltturmarkedet, som en del av et helhetlig transporttilbud. Fylkeskommunen kan sette i verk tiltak hvis det er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende drosjetilbud. For eksempel kan fylkeskommunen pålegge plikt til offentlig tjeneste som innebærer at det skal være drosjer tilgjengelig hele døgnet (driveplikt), eller at det skal være mulig å få tak i drosje hvis den bestilles en viss tid i forveien. Kvalitetskrav kan for eksempel knytte seg til at drosjen skal ha utstyr for transport av små barn eller personer med funksjonsnedsettelse.

Eneretter

Utvalget mener det er hensiktsmessig å videreføre enerettssystemet, med enkelte tilpasninger. De foreslår at fylkeskommunen får større fleksibilitet ved tildeling av enerett. For det første ved at eneretten ikke må knyttes til kommunegrenser, og for det andre ved å oppheve bestemmelsen om at enerett ikke kan tildeles i kommuner som har innbyggertall og innbyggertetthet over en viss terskel.

Samordning av offentlig betalt transport

For å gi insentiver til samordning på tvers av forvaltningsnivå, foreslår utvalget å pålegge myndigheter med ansvar for kontrakter om drosjetransport en plikt til å vurdere og ta hensyn til virkningene kontraktene kan ha på øvrige deler av transporttilbudet. Myndighetene skal høre andre offentlige innkjøpere i de områdene kontrakten gjelder før den blir lyst ut.

Utredningen foreslår at Samferdselsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, eventuelt i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, tar initiativ til å utrede fordeler og ulemper med samordning av offentlig betalt transport.

Vurderinger

Agder fylkeskommune er positive til at fylkeskommunene får flere virkemidler til å sikre at drosjetilbudet, spesielt i distriktene, er tilfredsstillende. For å tilby mobilitet til alle innbyggere er det nødvendig å kunne stille kvalitetskrav til at drosjen skal ha utstyr for transport av små barn eller personer med funksjonsnedsettelse. Samtidig vil fylkeskommunen understreke viktigheten av drosjeutvalget sin oppfordring om at det blir inkludert midler i rammeoverføringa til fylkeskommunen for å sikre et tilfredsstillende

drosjetilbud. Dette vil være helt avgjørende for om godtgjørelse og enerett blir effektive virkemidler.

At en løyvehaver bare kan være tilknyttet én drosjesentral er positivt, og vil hindre at drosjesentralene rapporterer flere ganger for samme løyvehaver. Det er også bedre for løyvehavere og deres sjåfører kun å måtte forholde seg til ett internkontrollsystem.

Internkontroll og tilsyn av denne vil bidra til økt bevissthet og etterlevelse av relevant regelverk i drosjebransjen. Fylkeskommunen mener det er positivt at det gis mulighet for fylkeskommunene å føre tilsyn med drosjesentralene sin internkontroll.

Fylkeskommunen er positive til kontrollutrustning med fast tilknytning til kjøretøyet og at bestilte turer automatisk skal registreres i kontrollutrustningen. Vi legger til grunn at kravet om automatisk registrering for forhåndsbestilte turer også inkluderer turer som faller inn under kontraktmarkedet. For å sikre at skoleskyss, TT-transport og pasientreiser blir utført av kjøretøy og sjåfører som oppfyller kravene i lov og forskrift, er det helt nødvendig at disse turene blir automatisk registrert i kontrollutrustningen i drosjen som utfører oppdraget.

Det er fornuftig at oppdragsgiver hører med andre offentlige aktører og innkjøpere av drosjetjenester før utlysning av anbud. En samordning på tvers av forvaltningsnivå er positivt og noe som til en viss grad er etablert praksis under nåværende lovverk. Å få dette nedfelt i loven vil være positivt.

Regionplan Agder 2030

Drosjenæringen har i mange år vært preget av begrenset arbeidsmiljøvern. Det finnes ikke særregler for regulering av arbeidsforhold i drosjenæringen. Ved å pålegge sentralen plikter knyttet til internkontroll vil det i større grad ivareta hensyn til hvt økonomi og ryddige arbeidsforhold i næringen. Det vil igjen være viktig for å redusere inntektsforskjeller og forbedre levekårene i regionen.

Regional plan for mobilitet for Agder 2023-2033 (mobilitetsplanen)

Hovedmål i mobilitetsplanen er: «*Sammen gjør vi reisen enkel, trygg og grønn*».

Drosjenæringen spiller en rolle i dette ved å bidra til et fleksibelt transporttilbud, samt å være leverandører av viktige offentlige tjenester, slik som skoleskyss, TT-transport og pasientreiser. Skoleskyss er en lovpålagt oppgave, og drosjene gjør det mulig å tilby et transporttilbud til elever som bor steder uten et ordinært kollektivtilbud. TT-ordningen bidrar til å legge til rette for bevegelsesfrihet, mobilitet og aktiv deltakelse i lokalsamfunnet for personer med funksjonsnedsettelse. Dette er særlig viktig for å bedre likestilling og levekår for personer med funksjonsnedsettelse som gjerne opplever en større barriere for å delta i samfunnet.

Økonomiske konsekvenser

Forslag til vedtak har ingen økonomiske konsekvenser for Agder fylkeskommune.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler fylkesutvalget å støtte høringsinnspill som står i den politiske saken og dermed også drosjeutvalgets anbefalinger om en bedre regulert drosjenæring.

Kristiansand, 02.09.2024

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Ola Olsbu
fylkesdirektør for samferdsel og eiendom